

ANTHRAX

โรคแอนแทรกซ์

เป็นโรคติดต่อจากสัตว์สู่คน

เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Bacillus Anthracis* พบในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม โดยเฉพาะในสัตว์เคี้ยวเอื้องที่กินหญ้าเป็นอาหาร ได้แก่ โค กระบือ แพะ แกะ โดยเชื้อแบคทีเรียชนิดนี้สร้างสปอร์ได้ ซึ่งสปอร์ดังกล่าวมีความทนทานสูง ต่อความร้อน สารเคมีและมีชีวิตในสิ่งแวดล้อมได้นานนับสิบปี

การติดต่อ

- ✓ หายใจเอาสปอร์ของเชื้อแอนแทรกซ์ ที่ปนเปื้อนในดินและหญ้าเข้าสู่ร่างกาย
- ✓ กินอาหาร หญ้าหรือน้ำ ที่มีการปนเปื้อนของเชื้อแอนแทรกซ์ที่อยู่ในสิ่งแวดล้อม หรือในธรรมชาติ
- ✓ เข้าสู่ผิวหนังผ่านทางบาดแผล

อาการ

- ✓ ตายกะทันหัน
- ✓ พบเลือดไหลออกจากปาก จมูก และรูทวาร อวัยวะเพศ เลือดมีลักษณะเป็นสีดำๆ ไม่แข็งตัว กลิ่นเหม็นคาวจัด ซากสัตว์จะบวม และเน่าไวด้เร็ว
- ✓ หายใจลำบาก
- ✓ ยับโงง กล้ามเนื้อกระตุก ชัก

สถานการณ์ในประเทศไทย

ไม่พบรายงานโรคแอนแทรกซ์มานานกว่า 20 ปี โดยรายงานการเกิดโรคครั้งสุดท้ายที่จังหวัดพิจิตรในปี พ.ศ. 2543 ซึ่งมีรายงานคนและแพะป่วย และในปี พ.ศ. 2560 ประเทศไทยตรวจพบเชื้อในซากแพะที่นำเข้ามาจากประเทศเมียนมา ที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก แต่ไม่พบการระบาดของโรคแอนแทรกซ์ในคน และสัตว์ภายในประเทศแต่อย่างใด

การป้องกันโรค

- ✓ กักแยกสัตว์ใหม่ก่อนนำไปเลี้ยงร่วมฝูง
- ✓ หมั่นสังเกตอาการ หากพบสัตว์ป่วยตายผิดปกติ แจ้งเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์

สำหรับประชาชนและผู้บริโภค

- ✓ ควรบริโภคเนื้อสัตว์ที่ผ่านการปรุงสุก และเลือกซื้อจากแหล่งที่เชื่อถือได้

ข้อปฏิบัติของเกษตรกรเมื่อพบสัตว์ที่สงสัยว่าเป็นโรค

- ✓ รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอทราบทันที หรือติดต่อ 098-5644252
- ✓ ห้ามเคลื่อนย้าย ผ่านซาก หรือชำแหละเนื้อ หรือหนังสัตว์ที่ตาย และระวังไม่ให้สัตว์อื่น เช่น สุนัข แมว ไปกัดกินซากสัตว์

ถาม-ตอบเกี่ยวกับโรคแอนแทรกซ์?

ถาม สถานการณ์ของโรคแอนแทรกซ์ในประเทศไทย และในประเทศเพื่อนบ้านเป็นอย่างไร ?

ประเทศไทย ปัจจุบันไม่มีรายงานการเกิดโรคแอนแทรกซ์ภายในประเทศ โดยมีรายงานครั้งสุดท้ายที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตอบ ในปี พ.ศ. 2543 ซึ่งมีรายงานคนและแพะป่วย และในปี พ.ศ. 2560 ตรวจพบเชื้อในซากแพะที่นำเข้ามาจากประเทศเมียนมา ที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก แต่ไม่พบการระบาดของโรคแอนแทรกซ์ในคนและสัตว์ภายในประเทศแต่อย่างใด

สาธารณรัฐประชาชนลาว พบผู้ป่วยโรคแอนแทรกซ์จำนวน 3 ราย ที่เมืองสุขุม่า แขวงจำปาสัก ทางตอนใต้ของ สปป.ลาว โดยมีสาเหตุจากการบริโภคเนื้อโค-กระบือดิบที่ตายโดยไม่ทราบสาเหตุ มีสัตว์ตายรวมทั้งสิ้น 54 ตัว สถานการณ์ปัจจุบัน ไม่พบสัตว์ป่วยตายเพิ่มเติม

ถาม อาการของโรคแอนแทรกซ์เป็นอย่างไร ?

อาการในสัตว์ ในสัตว์เคี้ยวเอื้อง มักแสดงอาการและตายแบบเฉียบพลัน ไข้สูง ไม่กินหญ้า แต่ยืนเคี้ยวเอื้อง มีน้ำลายปนเลือด หายใจลำบาก ยืนโซเซ กล้ามเนื้อกระตุก บางครั้งพบการบวมที่ข้อขาขึ้นใต้ผิวหนัง พบเลือดไหลออกจากปาก อมูก และรูทวาร อวัยวะเพศ เลือดมีลักษณะเป็นสีค้ำๆ ไม่แข็งตัว กลิ่นเหม็นคาวจัด ซากสัตว์จะนิ่ม และเน่าอีกเร็ว

ตอบ

อาการในคน อาการของโรคพบได้ 3 ลักษณะตามวิธีการติดต่อยังโรค คือ

- ✓ อาการทางผิวหนัง เริ่มแรกเป็นรอยบวมแดง เมื่อแตกจะกลายเป็นแผลปกคลุมด้วยเนื้อตายสีค้ำๆ ขอบแผลจะนูนเป็นวงโดยรอบ
- ✓ อาการทางระบบทางเดินอาหาร เกิดแผลหลุมในทางเดินอาหารเลือดออก เยื่อเมือกทางเดินอาหารลอกหลุด มีไข้ ท้องเสีย ถ่ายเหลวปนเลือดเก่า อาเจียน ปวดท้องมาก ท้องอืด และมีท้องมาน สุกท้ายจะช็อคแล้วเสียชีวิต
- ✓ อาการทางระบบทางเดินหายใจ คล้ายเป็นหวัด มีไข้ ตัวสั่น ไอ เจ็บหน้าอก หายใจลำบาก มักเสียชีวิตภายใน 1-2 วัน

ถาม หากพบสัตว์แสดงอาการป่วยหรือตายผิดปกติโดยไม่ทราบสาเหตุหรือสงสัยโรคแอนแทรกซ์ ต้องทำอย่างไร และแจ้งที่ไหน ?

ตอบ **ห้ามเปิดผ่าซาก** ห้ามเคลื่อนย้ายซากหรือชำแหละเพื่อการบริโภค **ให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์** อาสาปศุสัตว์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาล ในพื้นที่ หรือ ผ่านทาง Application DLD 4.0 หรือโทรศัพท์สายด่วน 063-225-6888 เพื่อให้การช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างทันทั่วถึง

ถาม ป้องกันสัตว์ของตนเองจากโรคแอนแทรกซ์ได้อย่างไร ?

- ✓ หากนำสัตว์เข้ามาเลี้ยงใหม่ควรเป็นสัตว์ที่ทราบแหล่งที่มา ทักสัตว์เพื่อพิจารณาแจ้งการอนุญาตอย่างน้อย 14 วันก่อนก่อนนำสัตว์เข้ารวมฝูง
- ✓ ไม่อนุญาตให้บุคคลภายนอกเข้ามาภายในฟาร์ม โดยเฉพาะพ่อค้ารับซื้อโค-กระบือ หากจำเป็นต้องเปลี่ยนรองเท้า ซึ่งผ่านการฆ่าเชื้อทุกครั้งก่อนเข้าฟาร์มหรือสถานที่เลี้ยงสัตว์
- ✓ ไม่อนุญาตให้ยานพาหนะทุกชนิดจากภายนอกเข้ามาในฟาร์ม โดยเฉพาะรถขนส่งสัตว์ ในกรณีจำเป็น ต้องทำการพ่นยาฆ่าเชื้อก่อน
- ✓ ไม่นำเนื้อสัตว์หรือซากสัตว์ที่ไม่ทราบแหล่งที่มาหรือสัตว์ที่ตายโดยไม่ทราบสาเหตุมาชำแหละหรือบริโภคภายในสถานที่เลี้ยงสัตว์

ถาม จำเป็นต้องฉีดวัคซีนป้องกันโรคแอนแทรกซ์ใน โค กระบือ แพะ แกะ หรือไม่ ?

วัคซีนป้องกันโรคแอนแทรกซ์ในโค กระบือ แพะ แกะ ใช้ฉีดกรณีที่ควบคุมโรค หรือพื้นที่ที่เคยเกิดโรค ในระยะเวลา 5 ปีภายหลังการเกิดโรคเท่านั้น ซึ่งการฉีดจะดำเนินการโดย**เจ้าหน้าที่หรืออยู่ภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์เท่านั้น** เนื่องจากเป็นวัคซีนเชื้อเป็น และเชื่อมีโอกาสติดต่อกันได้ทางผิวหนังที่มีบาดแผล หรือการกินได้

ตอบ

ถาม กรมปศุสัตว์มีการเตรียมความพร้อมเรื่องวัคซีนป้องกันโรคแอนแทรกซ์อย่างไร ?

กรมปศุสัตว์ได้มีการ**สำรองวัคซีนในกรณีเกิดโรคฉุกเฉิน** ที่เป็นวัคซีนที่ผลิตโดยสำนักเทคโนโลยีชีวภัณฑ์สัตว์ กรมปศุสัตว์ ซึ่งมีประสิทธิภาพ ความปลอดภัย และ**ไม่มีค่าใช้จ่าย**

ตอบ

Anthrax

โรคแอนแทรกซ์

เป็นโรคติดต่อร้ายแรง ที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย พบได้ทั่วไปตามธรรมชาติ โดยเฉพาะในดิน น้ำ และวัสดุจากพืช สัตว์ เชื้อทนความร้อน และเย็นได้ดี สามารถอยู่ในดินได้นานกว่า 10 ปี

การติดต่อ

- การรับประทานเนื้อสัตว์ หรือผลิตภัณฑ์ที่มีเชื้อ
- การสัมผัสสัตว์ ที่ป่วย หรือตายผิดปกติ
- ติดจากการหายใจ ฝุ่นดินที่มีสปอร์เชื้อเข้าไป
- สัตว์พาหะหลัก คือ โค กระบือ แพะ แกะ

ระยะฟักตัว

ระยะฟักตัวของโรค 1- 5 วัน
หรืออาจนานถึง 60 วัน

Anthrax

โรคแอนแทรกซ์

อาการ

- 01 มีไข้
- 02 คลื่นไส้ อาเจียน
- 03 ปวดท้องรุนแรง
- 04 มีแผลคล้ายบุหรี่จี้
- 05 หายใจขัด หายใจลำบาก

“หากมีอาการรุนแรง
มีโอกาสเสียชีวิตสูงถึงร้อยละ 80”

การป้องกัน

- หลีกเลี่ยงการสัมผัส โค กระบือ แพะ แกะ
- ล้างมือ ซ้ำระล้างร่างกาย หลังสัมผัสสัตว์
- เลือกบริโภคเนื้อสัตว์ ที่ได้รับการรับรอง อาหารปลอดภัย
- หากพบสัตว์ป่วยตายผิดปกติ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทันที
- หากมีอาการผิดปกติให้รีบพบแพทย์

แอนแทรกซ์ (Anthrax)

ข้อเสนอแนะและมาตรการควบคุมโรคเบื้องต้น

สำหรับมาตรการในระยะระบาด ระหว่างการสอบสวนโรค

- ค้นหาแหล่งโรค หรือแหล่งซ้ำแหล่งซากสัตว์ และประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันทำลายเชื้อโดยการเผาหลุมน้ำยาฆ่าเชื้อไฮโซล โรยปูนขาวบริเวณที่ซ้ำแหล่งสัตว์ คอกสัตว์ บริเวณที่สัตว์ตาย สำหรับซากสัตว์ หนังสัตว์ เศษกระดูกที่เหลืออยู่เก็บรวบรวมแล้วเผาทำลาย ให้หมด
- ให้สุขศึกษาแก่ผู้สัมผัสและประชาชนในพื้นที่ของทุกหมู่บ้าน ให้เฝ้าระวังโรคแอนแทรกซ์ในสัตว์ ถ้าพบอาการผิดปกติให้รีบรายงานเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ และให้สุขศึกษาเรื่องพฤติกรรมกรบรีโภคเนื้อสัตว์และการป้องกันโรคได้อย่างเหมาะสมเพื่อลดความตื่นตระหนก
- รวบรวมผลการสอบสวนโรคเสนอที่ประชุมผู้เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางการเฝ้าระวังโรคและการป้องกันการระบาดของโรคต่อไปในอนาคต

ในส่วนของจังหวัด :

- เฝ้าระวังโรคโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัดเข้าไปเยี่ยมประชาชนในหมู่บ้านเกิดโรค 20 วัน เพื่อติดตามผู้ป่วยรายเก่า และค้นหาผู้ป่วยรายใหม่
- แจ้งหน่วยงานสาธารณสุขทุกระดับ เพื่อประชาสัมพันธ์ประชาชนในพื้นที่ให้ทราบ และเฝ้าระวังสัตว์ในพื้นที่
- แจ้งสถานพยาบาลทุกแห่งในเขต เพื่อเตรียมความพร้อมในการให้บริการด้านรักษาพยาบาลแก่ประชาชน
- ชี้แจงประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจกับประชาชน พร้อมทั้งประกาศเตือนในการบริโภคเนื้อสัตว์ต่างๆ โดยหอกระจายข่าวสารประจำหมู่บ้าน รถประชาสัมพันธ์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด รายการวิทยุ และสถานีโทรทัศน์

ในส่วนของปศุสัตว์ :

- ประกาศเขตโรคระบาดชั่วคราว โดยควบคุมไม่ให้มีการเคลื่อนย้ายสัตว์เข้า-ออกบริเวณจุดเกิดโรคโดยเด็ดขาด และหากมีสัตว์ป่วยตาย ต้องรีบแจ้งเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์โดยทันที ห้ามมิให้กระทำการใดๆ ต่อสัตว์ป่วยหรือซากสัตว์ รวมทั้งไม่ให้มีการฆ่า หรือชำแหละสัตว์ในบริเวณนั้น จนกว่าโรคจะสงบ
- ดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคแอนแทรกซ์ให้กับสัตว์รอบจุดเกิดโรค
- ฉีดยาปฏิชีวนะให้กับสัตว์ร่วมฝูงที่ยังมีชีวิตอยู่
- พยายามฆ่าเชื้อโรค และโรยปูนขาวในบริเวณที่เป็นแหล่งเกิดโรค
- ติดตามซากสัตว์ที่หลงเหลืออยู่มาทำลายโดยการฝังหรือเผา และทำลายเชื้อโรค
- ติดตามรถเร่ขายเนื้อสัตว์ในตลาดนัดค้าสัตว์ เพื่อการเฝ้าระวังโรค
- เฝ้าระวังโรคในพื้นที่เสี่ยงอย่างต่อเนื่อง จนกว่าโรคจะสงบ